

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**Економіка і підприємництво:
організаційно-методологічні
аспекти обліку, фінансів,
аудиту та аналізу**

*Збірник наукових праць
за результатами наукової роботи факультету обліку
та фінансів*

Випуск 19
Том 2

Полтава – 2019

УДК 657:657.15
ББК 65.052.9(4 укр.) : 65.9 (4 укр.)2в
Е 52

Друкується відповідно до рішення вченої ради факультету обліку та фінансів від 11 листопада 2019 р., протокол № 3.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Л.О. – к.е.н., доцент, декан факультету обліку та фінансів;
Безкровний О.В. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів за напрямом підготовки «Фінанси, банківська справа та страхування»;

Канцедал Н.А. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів за напрямом підготовки «Облік і оподаткування»;

Дорошенко А.П. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів по заочній (дистанційній) формі навчання;

Зоря О.П. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи;

Аранчій В.І. – к.е.н., професор, ректор академії, професор кафедри фінансів і кредиту;

Чумак В.Д. – к.е.н., доцент, завідувач, професор кафедри фінансів і кредиту;

Плаксієнко В.Я. – д.е.н., професор, завідувач, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю;

Рудич А.І. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри економічної теорії та економічних досліджень;

Комп'ютерне оформлення та редагування:

Зоря О.П. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи.

Е 52 Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу [Текст] : зб. наук. пр... / ПДАА. – Вип. 19. Том 2. – Полтава, 2019. – 151 с.

В збірнику висвітлюються актуальні питання удосконалення бухгалтерського обліку, фінансів, аудиту та аналізу в умовах реформування економіки.

Для здобувачів вищої освіти, аспірантів та викладачів вузів.

УДК 657:657.15
ББК 65.052.9(4 укр.) : 65.9 (4 укр.)2в

© Полтавська державна аграрна академія, 2019

Відповідальність за зміст наданих для друку матеріалів несуть автори.

проводити оптимізацію структури капіталу ДП «Полтавський облавтодор» за критерієм максимізації фінансової рентабельності не доцільно, оскільки, за даних умов залучення кожної додаткової одиниці позикового капіталу буде негативним чином відображатися на показникові фінансової рентабельності.

Висновки. У процесі проведення оптимізації структури капіталу підприємства доцільно також враховувати рівень ділової активності підприємства, галузеві особливості діяльності підприємства, стадію життєвого циклу підприємства та його частку ринку, а також показники, які визначають структуру активів та рівень їх ліквідності. При обранні джерел фінансування доцільно враховувати як їх доступність так і вартість. Позикові кошти, особливо короткострокові, повинні бути менш пріоритетним джерелом фінансування. Збільшенню рівня рентабельності капіталу має сприяти комбінування та раціональне співвідношення зовнішніх і внутрішніх джерел фінансування.

Проведена нами оптимізація структури капіталу для досліджуваного підприємства спрямована, в першу чергу, на забезпечення покращення його фінансового стану, що досягається шляхом формуванням достатнього обсягу капіталу необхідного для забезпечення бажаних темпів економічного зростання, мінімізацію середньозваженої вартості капіталу, а також фінансового ризику за умови забезпечення в перспективі очікуваних показників прибутковості, рентабельності, ділової та ринкової активності, фінансової стійкості та платоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2013. № 3. С. 117–129.
2. Громова А. Є., Крамаренко К. В., Рудик Т. О. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів. *Журнал «Молодий вчений»*. 2016. № 5 (32). С. 44–47.
3. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. ; 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 483 с.
4. Коваленко О. Ю. Напрями поліпшення фінансового стану підприємств в ринкових умовах. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия: «Экономика и управление»*. 2011. № 2. С. 70–76.

Сімініько А. В., спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр;

Козісь-Кобилка О. В., спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр

Науковий керівник – Дорошенко О. О., к. е. н., доцент кафедри фінансів і кредиту

ОБОРОТНІ АКТИВИ: СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ

Анотація. У статті охарактеризовано зміст категорії «оборотні активи». Визначено основні напрямки підвищення ефективності використання

оборотних активів підприємства.

Вступ. Розвиток ринкових відносин в Україні вимагає нових підходів до управління економікою як на макрорівні, так і на рівні окремих підприємств. В системі заходів, направлених на підвищення ефективності роботи підприємства і зміцнення його фінансового стану, важливе місце займають питання раціонального формування та ефективного використання оборотних активів. Оскільки фінансовий стан підприємства знаходиться в прямій залежності від стану оборотних коштів, що передбачає взаємозалежність витрат з результатами господарської діяльності і відшкодування витрат власними засобами, підприємства зацікавлені в раціональній організації оборотних коштів – організації їх руху з мінімально можливою сумою для отримання найбільшого економічного ефекту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок в дослідження проблем управління оборотними активами зробили такі вітчизняні вчені, як І. О. Бланк, С. В. Калабухова, О. В. Кнейслер, О. Р. Квасовський, О. Ю. Ніпіаліди, А. М. Ковалева, М. Р. Ковбасюк, І. Д. Лученок, Е. С. Стоянова, І. Ф. Стефанів, Н. Я. Спасів та інші.

Постановка завдання. Метою статті є розвиток теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо управління процесами формування й використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головним завданням управління оборотними активами є формування необхідного обсягу, оптимізація складу і забезпечення ефективного використання оборотних активів підприємства. Дослідження теоретичних основ управління оборотними активами свідчить про те, що багато питань залишаються дискусійними. При визначенні сутності оборотних активів слід зазначити, що в економічній літературі немає єдиного трактування цього поняття. В якості синонімів використовуються терміни такі як оборотний капітал, оборотні кошти, оборотні фонди, оборотні засоби, оборотні активи.

Оборотні кошти – це сукупність коштів підприємства, що авансуються на створення оборотних фондів обігу і забезпечення їх неперервного кругообігу.

Оборотні кошти забезпечують безперервність виробництва і реалізації продукції підприємства. Оборотні виробничі фонди вступають у виробництво у натуральній формі й у процесі виготовлення продукції цілком споживаються, переносячи свою вартість на створюваний продукт. Фонди обігу пов'язані з обслуговуванням процесу обігу товарів. Вони не беруть участь в утворенні вартості, а є її носіями. Після закінчення виробничого циклу, виготовлення готової продукції і її реалізації вартість оборотних коштів відшкодовується в складі виторгу від реалізації продукції (робіт, послуг). Це створює можливість систематичного поновлення процесу виробництва, що здійснюється шляхом безперервного кругообігу засобів підприємства [2].

Головним завданням управління оборотними активами є – формування необхідного обсягу, оптимізація складу і забезпечення ефективного використання оборотних активів підприємства.

Основою загальної фінансової стратегії підприємства управління оборотними активами, полягає у формуванні необхідного обсягу і складу поточних активів, а також раціоналізації і оптимізації структури джерел їх фінансування. Як відомо, оборотні активи підприємства й джерела їх формування визначають рівень ліквідності балансу та підприємства в цілому. Найважливішою характеристикою стабільності господарської діяльності є достатній рівень ліквідності.

Аналізуючи структуру оборотних активів, слід мати на увазі, що стабільність фінансового стану значною мірою залежить від оптимального розміщення засобів за стадіями процесу кругообігу: постачання, виробництво і збут продукції. Обсяги вкладення капіталу в кожну стадію кругообігу залежать від галузевих і технологічних особливостей підприємств. Проведемо горизонтальний і вертикальний аналіз оборотних активів ПП «Агрофірма «Веселинівка» за 2016 – 2018 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Склад, структура та динаміка оборотних активів підприємства ПП «Агрофірма «Веселинівка» за 2016 – 2018 рр. (станом на кінець року)

Вид оборотних активів	2016 р.		2017 р.		2018 р.		Відхилення (+,-) 2018 р. від 2016 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у % до 2016 р.
Оборотні активи - всього	181634	100,0	175076	100,0	248530	100,0	+66896	х	+36,8
1. Запаси	17768	9,8	22762	13,0	63769	25,7	+46001	+15,9	в 3,6 р. б.
1.1. Виробничі запаси	6853	3,8	7033	4,0	11136	4,5	+4283	+0,7	+62,5
1.2. Незавершене виробництво	10670	5,9	12163	6,9	12801	5,2	+2131	-0,7	+20,0
1.3. Готова продукція і товари	245	0,1	3566	2,0	39832	16,0	+39587	+15,9	в 162,6 р. б.
2. Поточні біологічні активи	5314	2,9	5530	3,2	7154	2,9	+1840	0,0	+34,6
3. Поточна дебіторська заборгованість	147561	81,2	144749	82,7	176801	71,1	+29240	-10,1	+19,8
4. Гроші та їх еквіваленти	24	0,0	53	0,0	51	0,0	+27	0,0	в 2,2 р. б.
5. Інші оборотні активи	10967	6,0	1982	1,1	146	0,1	-10821	-6,0	-98,7

У 2018 р. порівняно з 2016 р. оборотні активи в цілому збільшилися з 181 млн 634 тис. грн до 248 млн 530 тис. грн (на 66 млн 896 тис. грн, або на 36,8 %). Зростання вартості оборотних активів пояснюється в першу чергу зростанням величини поточної дебіторської заборгованості з 147 млн 561 тис. грн в 2016 р. до 176 млн 801 тис. грн (на 29 млн 240 тис. грн, або на 19,8 %). Не дивлячись на негативну динаміку абсолютної величини поточної дебіторської

заборгованості, позитивним є зменшення її питомої ваги в загальній сумі оборотних активів з 81,2 % в 2016 р. до 71,1 % в 2018 р. (на 10,1 в. п.).

Оборотний капітал – це «кровоносна система» будь-якого підприємства. Якщо його не вистачає, то підприємству доводиться брати у позику, і не завжди на вигідних умовах, а це знижує фінансову стійкість бізнесу і призводить до зниження прибутку підприємства [1].

1) Однак така служба, у більшості випадків, стикається з серйозним супротивом чи не усвідомленням зі сторони підрозділу, який впливає на складові оборотного капіталу (служба закупівель чи логістики, відділи продаж, ІТ-служби, виробничі відділи). Виникає парадокс: з однієї сторони, фінансова служба відповідальна за оборотний капітал, рівень ліквідності компанії та джерел фінансування, а з іншої – позбавлена можливості серйозно впливати на структури, що розпоряджаються окремими складовими цього самого капіталу. На жаль, типового вирішення такої проблеми немає.

Висновок. Отже з результатів проведених досліджень можна виділити основні напрямки підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства: прискорення оборотності оборотних активів за рахунок визначення зайвих запасів та їх ліквідації, оптимального вибору постачальників і поліпшення організації постачання; впровадження нових технологій та підвищення ефективності праці; раціональної організації збуту, формування і реалізація ефективної кредитної політики; формуванні такого обсягу та структури запасів, які б забезпечили неперервність і стабільність виробничого процесу при мінімальних витратах на утримання запасів; оптимізація обсягу дебіторської заборгованості, розрахунків та визначення оптимального залишку грошових коштів, складання бюджетів поточних надходжень і витрат.

Список використаних джерел:

1. Другус Г. М. Механізм формування оборотних активів підприємства / Г. М. Другус // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2006. – № 1. – С. 315 – 318.

2. Чубка О. М. Оцінка методів управління оборотним капіталом промислових підприємств / О. М. Чубка, О. М. Рудницька // Національний університет «Львівська політехніка». – 2009. – С. 440 – 445.

Сосяк В. М., спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр;

Гонтарь А. В., спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування, СВО Магістр;

Науковий керівник – Чумак В. Д., к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів і кредиту

РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. В статті подано порядок розробки програми фінансового оздоровлення підприємств та намічено основні напрямки попередження

Зміст

	ст.
<i>Абраменко М. О., Скрипченко А. В., Пилипчук В. Р.</i> ПЛАНУВАННЯ ПОТРЕБИ В БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТАХ	3
<i>Білозор О. Ю.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ	6
<i>Білозор О. Ю.</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ, ЯК ЕЛЕМЕНТУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	9
<i>Близнюк А. С.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЛІКВІДНІСТЬ» ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ	13
<i>Божко І. В., Мерзляк Р. І., Петрусенко А. А.</i> ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	16
<i>Волкова Я. С.</i> ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ	19
<i>Гичка Я. Ю., Прибудько (Касяненко) Т. М.</i> ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ОЦІНКИ	22
<i>Горбонос Н. П.</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ФАКТОРИ, ЯКІ НА НЕЇ ВПЛИВАЮТЬ	26
<i>Громович Ю. Г., Діденко Т. І.</i> ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	29
<i>Думанський Є. С.</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ТА НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	32
<i>Загривіна Є. В., Бриль А. Ю.</i> ЗМІСТ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	35
<i>Зоря С. П., Карайбіда Е. С., Різік С. Ю.,</i> КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	39
<i>Зоря С. П., Карась В. С., Жаботинська Т. Ю.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	43
<i>Ковалевич В. О.</i> ОБЛІК ВИТРАТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ	47
<i>Коренівський С. М., Дядюра О. М., Савченко І. І.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	54
<i>Левський О. А., Манжос Н. В.</i> СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	

ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ	57
<i>Мельник В. В., Гриценко Т. О.</i>	
ОЦІНКА ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ	60
<i>Норка Я. О., Мінько Ю. Р.</i>	
ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА РІВЕНЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	64
<i>Остапченко В. В., Гудзенко А. А.</i>	
ВИДИ КРИЗ ТА АНТИКРИЗОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА	67
<i>Посна Н. І., Танцюра А. І., Голева А. С</i>	
ОПЕРАЦІЙНИЙ ЛЕВЕРИДЖ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	72
<i>Прилуцький В. С., Федоренко М. Р.</i>	
ЛІКВІДНІСТЬ ТА ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ: СУТНІСТЬ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК	75
<i>Прядко Б. І., Погуляй Н. О.</i>	
КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	79
<i>Рак І. В., Сорока О.В.</i>	
ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	83
<i>Рева В. Ю., Палчук А. Ю., Войтенко К. Г.</i>	
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДАНИМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТВІ	87
<i>Рудич А. І., Оборожна А. В.</i>	
ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	91
<i>Рудич А. І., Олійник І. М.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА	94
<i>Рудич А. І., Сніжко М. М.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	98
<i>Рябов Д. Р., Колінько Н. О., Картава (Масло) Ю. Ю.</i>	
ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ	101
<i>Сімінько А. В., Козісь-Кобилка О. В.</i>	
ОБОРОТНІ АКТИВИ: СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ	106
<i>Сосяк В. М., Гонтарь А. В.</i>	
РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	109
<i>Талахадзе В. А., Логвиненко Т. М.</i>	
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	112
<i>Виноградова А. А., Коваленко М. А.</i>	

МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	116
<i>Товкач Ю. О., Семенець Р. П.</i>	
ОСНОВНІ ЗАСОБИ ЯК ГОЛОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	119
<i>Халена (Мотрич) Я. О., Жилко В. В.</i>	
ЗМІСТ ТА ВИДИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	123
<i>Черепанова Є. І.</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВИЙ СТАН»: СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ	127
<i>Чобітько Ю. П.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	130
<i>Чумак В. Д., Кіріченко Н. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ БАНКРУТСТВА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ВАРТОСТІ	135
<i>Чумак В. Д., Ялова Н. О., Сколота Л. В.</i>	
УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ	138
<i>Шостак І. М.</i>	
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	141
<i>Ярченко І. В.</i>	
ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	146